

Drømmenes og mareridtenes by

Derfor!

Er du en smule rystet lige nu? Har manden på forsiden af dagens PS fået din hals til at snøre sig sammen? Har hans tynde, syge og afmagrede krop givet dig kvalme? Og har fotografiet lige mindet dig om, hvor håbløs og uheldig verden omkring dig kan være?

Eller er du mere betaget af de rene linjer i fotografiet? Den æstetisk set smukt placerede skål med sedlerne og mønterne drysset omkring den; hånden, der rækker ud. Eller måske gør billedet dig bare irriteret, fordi du tænker: Hvorfor skal jeg nu have en uoprettelig tigger fra Bangladesh serveret til morgenkaffen?

Fotografiet – og den usædvanlige billedserie, vi præsenterer for dig i PS i dag – sætter en byge af modsatte følelser og tanker i gang i dig, og netop derfor skal du se dem.

DET HØRER til sjældenhederne, at PS rydder næsten alle sider til én samlet fotofortælling. Men Jonathan Bjerg Møllers storslåede portræt af en af verdens fattigste og hastigst voksende storbyer fortæller os mere end alverdens baggrundsartikler, faktabokse og grafikker. At træde ind i PS i dag er som at tage på besøg i Dhakas gader selv. Vi kan høre hornene fra bilerne, gadesalgernes råb. Vi kan lugte kloakkerne og fornemme svæden fra de rigtig, rigtig mange mennesker.

Dhaka er ikke bare en storby, men en såkaldt megacity – en by med mere end 10 millioner indbyggere, der bare vokser og vokser. Faktisk ved man ikke, hvor mange der bor i Dhaka – man gætter på ca. 15 millioner. Og menneskene bliver ved at strømme til byen. Man mener, at Dhaka om 10 år er vokset til dobbelt størrelse.

Problemet er, at Dhaka netop ligger i Bangladesh. Andre megacities som Tokyo, Seoul og New York har en velfungerende infrastruktur, systematisk byplanlægning og overblik. Det har man ikke i Dhaka. Dhaka er ved at blive kvalt af sin egen vækst.

FOTOFORTELLINGEN fra Bangladesh er et særligt stykke undersøgende journalistik. Det er ikke baseret på aktindsigtsbegæring, stakkevis af dokumenter og kritiske interview. Jonathan Bjerg Møller har researchet med sit fotografiapparat om halsen i Bangladesh i sammenlagt 10 måneder. Hans fotografiske portræt er både sansende og undersøgende. Og ja, vi ser og mærker tragedien og det udsigtsløse liv. Men vi ser også håbet og de lyse øjeblikke. For livet går jo videre. Selv i en fattig millionby som Dhaka i Bangladesh. God rejse. jesper.friis@pol.dk

Blå bog

Jonathan Bjerg Møller betegner sig som professional vagabond. Han er 31 år og nyuddannet fotografer fra Danmarks Journalisthøjskole. Han arbejder med dokumentarfotografier og satser på langtidsp projekter om menneskerettigheder og klimaændringer i fjerne afkroge af verden. I det sidste halvandet år har han boet 10 måneder i Bangladesh. Op til COP15-klimatopmødet i 2009 lavede han en webdokumentar om de menneskelige konsekvenser af klimaændringer. Den kan ses på politiken.dk/klima/bangladesh.

Jonathan Bjerg Møllers fotografier fra Bangladesh udstilles fra 12.-19. maj i Øksnehallen, Halmørtvej 11, Kbh. V. Hver dag kl. 11-18. Gratis.

Ingen ved, præcis hvor mange der bor i Dhaka i Bangladesh. Ekspertgætter på mellem 12 og 15 mio. Mere præcist kan det ikke blive i en by, der er vokset uhammet i årtier.

JONATHAN BJERG MØLLER

Det er svært at finde stilheden i Dhaka. Fra tidlig morgen til sen nat spiller en uendelig symfoni af bilhorn i et forgæves forsøg på at løse op for de mange trafikpropper, der plager gader og veje. Arbejdere banker løs med værktøj og maskiner på højhusbyggepladserne, der ligger side om side gennem hele byen. Ringeklokkerne fra de farverige cykelrickshaws klemmer gennemtrængende, mens en tung basbrummen rumler gennem gaderne fra tusinder af dieselelgeneratore. De starter, hver gang strømmen svigter. Og det gør den ofte.

Dhaka er fyldt med larm og fyldt med mennesker. Byen er hjertet i Bangladesh. Placeret midt i landet er den det politiske, administrative, økonomiske, industrielle og kulturelle centrum i et af verdens fattigste og tættest befolkede lande. Selv om der er andre byer, er Dhaka langt den største og vigtigste på alle punkter.

Folk strømmer til hovedstaden og har gjort det i over et halvt århundrede. FN og Verdensbanken anser byen som en af klodens hurtigst voksende megacities; byer med over 10 mio. indbyggere.

Intet under, at tilflytterne drages mod storbyens lys. Der er langt flere penge at tjene i Dhaka end på landet, hvor arbejdsløsheden er enorm.

Siden 1996 har Bangladesh oplevet en årlig økonomisk vækst på mellem 5 og 6 procent til trods for manglende politisk stabilitet, dårlig infrastruktur, korrupsion, ineffektivitet og overbefolkning. Men det er mest Dhaka, der har nydt godt af den industrielle udvikling, for det er her, lang de fleste fabrikker ligger.

Den økonomiske udvikling har betydet øget velfærd og bedre levevilkår for millioner af mennesker. Men den høje vækst har også haft en høj pris.

Luften er altid tyk i Dhaka. Under monsunen ligger fugtigheden som et tungt, klamt tæppe over byen. Og i den tørre del af året – fra november til og med marts –

KONTRAST. To piger fra Korall-slummen leger i Bananiseen, som skiller slummen fra det dyre boligområde Gulshan. De fleste ser i Dhaka er endnu mere forurenede end floderne, fordi der i modsætning til floderne aldrig kommer nyt vand og skytter forureningen væk.

føles luften giftig, når en tåge af støv, bilos og fabriksrøg dækker alt. Ifølge en officiel sundhedsrapport fra Verdensbanken, har Dhaka klodens mest forurenede og sundhedsskadelige luft i den tørre del af året.

For de fattige migranter fra landet er Dhaka drømmenes by. Men drømmen er ved at udvikle sig til et mareridt.

I Bangladesh er der for mange mennesker og for lidt plads. Landet er tre gange

større end Danmarks areal, men her bor næsten 160 mio. mennesker.

Dhaka er vokset kraftigt siden slutningen af kolonitiden, men der er aldrig blevet udført en overordnet byplan. Selv om der er op til 40 administrative enheder og departementer, som beskæftiger sig med konsekvenserne af byens vækst, så er det altoverskyggende problem stadig uløst: De mange enheder arbejder uafhængigt af hinanden. Byen udvikler sig i et magttomrum, og Dhakas borgmester har ingen autoritet.

I dag bliver et- og toetagers huse revet ned, og højhuse skyder op i stedet. På forovene foran de mange byggepladser hober bunker af stål og bjerge af jord sig op.

Morgen og nat ankommer lastbiler med store hold af fattige migrantarbejdere fra slummen til byggepladserne, hvor de skal opføre nye højhuse og kontorbyg-

ninger, butikcentre og hoteller. Men arbejderne vil aldrig selv få råd til at bo der. Selv om der bliver bygget nye flotte boliger overalt, sker den største befolkningsvækst i slummen.

De fleste tilflyttere er fattige og ender i et af byens 5.000 slumområder, der vokser mere end dobbelt så hurtigt som resten af byen. I dag bor en tredjedel af Dhakas befolkning i slumområder, men om 15 år vil langt over halvdelen af byens indbyggere bo i slum.

Ingen steder i Dhaka bliver infrastrukturen udvidet i samme tempo. Hver dag skal flere og flere mennesker deles om færre ressourcer.

Det er ikke nemt at bo i Dhaka. Alligevel tilpasser folk sig, improviserer og finder måder at overleve på.

Livet forsætter, mens byen vokser.

ps@pol.dk

SOLOPGANG. Mellem 20.000 og 50.000 mennesker vurderes at sove på gaden i Dhaka. Hundrevis af dem her på grøntsagsmarkedet Kawran Bazaar, hvor Hamida fra Mymensingh lige er stået op.

APPELSINTYV. På frugtmarkedet i den gamle bydel Old Dhaka prøver frugtsælgere at rive tøjet af en dreng, som de har taget i at stjæle appelsiner.

FÆLLESKAB. Næsten fem millioner pilgrimme finder hvert år vej til den religiøse festival Bishwa Ijtema 20 kilometer uden for Dhaka. Hovedparten af deltagerne er bangladesere. Festivalen handler om bøn, meditation og undervisning i islam. På festivalens sidste dag beder pilgrimmene 'den sidste bøn' om verdensfred, for menneskeheden og for det muslimske fællesskab.